

Vladimir Bartol

ALAMUT

Děj románu slovinského autora se odehrává v Persii v 11.století a popisuje výcvik mladíků pod vlivem drog k absolutní poslušnosti s vidinou posmrtného dosažení ráje.

„Na svá místa!“

Začali lézt vzhůru. Ion Tahir se držel Sulajmána. Následoval jej krůček za krůčkem, nakonec přešel hradby na druhou stranu a s pocitem štěstí znovu ucítil pevnou zem pod nohama. Učedníci si oddechli. Ibn Tahir chtěl Sulajmánovi poděkovat, ale ten na něj pouze nevrle mrknul. Obuli se a znovu se postavili do řady.

„Příště polezeme s lanem,“ zašeptal. „To už musí jít jako na drátkách.“ Abdul Malik s pohrdavým úsměvem pravil:

„Co s tebou dnes bylo, můj Sulajmáne, že jsi nebyl první jako obvykle? Snad ses neulejval? Nebo ti scházela odvaha? Okouzlit tě svým půvabem ten nováček? Vždyť jste se drželi jeden druhého jako klíště! Teď mu ukaž, že jsi chlapík! Stoupli si před něj a zadrž dech!“

Sulajmán se postavil před Ibn Tahira a sevřel rty. Pohled upřel před sebe, ale byl jaksi neurčitý, jako by byl upřen do velké dálky.

Ibn Tahir se vyděsil. Všiml si, že Sulajmán přestal dýchat. Jeho tvář začala rudnout a oči, tupé a bezvýrazné, se mu začaly podivně tlačit ven z důlků. Ibn Tahir se o něj začal bát. Vždyť on mohl za to, že jeho přítele postihl tak krutý trest.

Abdul Malik přistoupil těsně k Sulajmánovi. Zkřížil ruce na prsou a zkoumavě ho pozoroval.

Sulajmán se začal dusit, krk mu natekl a hrůzostrašně vypouklil oči. Náhle se zapotácel, jako by stál na lodi, a pak se jako podřátý strom zhroutil k zemi.

„Skvěle,“ pochválil ho Abdul Malik.

Sulajmán se hlasitě nadechl. Oči mu ožily. Pomalu se zvedl ze země a vrátil se na své místo.

„Nu, Obeido! Ukaž ještě ty, jak jsi pokročil ve cvičení své vůle,“ přikázal Abdul Malik.

Snědá Obeidova tvář zesinala. Zoufale se rozhlédl po ostatních a váhavě vystoupil z řady. Zadržel dech. Jeho tvář byla leskle hnědá. Rychle se na něm začaly objevovat příznaky dušení.

Abdul Malik ho úkosem pozoroval. Ibn Tahirovi se zdálo, jako by se mu tiše posmíval. Obeida zavrával a pozvolna klesl k zemi.

Abdul Malik se jízlivě zachechtal. Potají se usmívali také další učedníci. Dai rýpnul nohou do ležícího a zeptal se ho s cynickou něžností:

„Vstaň, vstaň, holoubku! Doufám, že se ti nestalo nic zlého?“ Pak ostře dodal:

„Jaké to bylo?“ Obeida se zvedl. Usmál se napolo bojácně, napolo rozpačitě.

„Omdlel jsem, vznešený daji.“ „Jak se mezi izmaelci trestá lež?“ Obeida se zachvěl.

„Už jsem to nemohl vydržet, vznešený daji.“

„Dobrá. Vezmi bič a potrestej se!“ Obeida vzal z hromady věcí, které učitel přinesl, krátký kožený bič. Na prsou si rozeplnul dlouhý plášť a odhalil se do půl těla.

Kolem pasu si omotal rukávy, aby mu plášť neklouzal z těla. Jeho černé plece byly plné a svalnaté. Nad hlavou zasvištěl bič a dopadl na jeho záda. Ozvalo se mlasknutí a na tmavé kůži se objevila rudá čára. Zasykl a pokračoval v bičování.

„Náš mládenec je k sobě jakýsi něžňounký," posmíval se Abdul Malik. „Přitlač, přitlač, hrdino!" Obeida se začal bičovat ze strany. Rány byly silnější a stále intenzivnější. Nakonec přešel v divoké, zběsilé lynčování svého těla.

Bič dopadal na bolavá místa a kůže praskala na mnoha místech.

Krev mu zalévala záda a stékala po bílém plášti a bílých kalhotách.

Oháněl se nemilosrdně, jako by byl sám sobě nepřitelem na život a na smrt.

Konečně Abdul Malik zvedl ruku a zvolal:

„Dost!" Obeida upustil bič a za sténání klesl k zemi. Abdul Malik přikázal Sulajmánovi, aby odvedl druhá do umývárny a rány mu vyčistil a obvázal. Pak se obrátil k učedníkům a s pohledem upřeným na Ibn Tahira pravil:

„Už několikrát jsem vám vysvětloval smysl a účel našich cvičení. Dnes máte mezi sebou nováčka, a tak nebude na škodu, když to ještě jednou zopakují. Lidský duch, lidská mysl a jeho zanícení by měly orlí křídla, kdyby jim nebyla postavena velká překážka. Tou překážkou je naše tělo se všemi svými slabostmi. Vždyť není mladíka, který by neměl smělých plánů. A přece je skuteční sotva jeden z tisíců. Proč? Naše tělo, které má sklon k lenosti a lacinému pohodlí, se bojí obtíží, kterým by bylo vystaveno při uskutečňování vysokých cílů. Jeho nízké touhy ochromují naši vůli a naše ušlechtilé touhy. Přemoci tyto vášně a zbavit ducha jejich pout, to je záměr našich cvičení. Upevnit vůli a účelně ji zaměřit k danému cíli. Neboť jedině tak budeme schopni velikých činů a obětování. Nesmíme se tedy stát jedněmi z tisíců, kteří jsou otroky svého těla a jeho slabostí, nýbrž se musíme přiblížit úrovni vyvolence, který je pánem svého těla a jeho slabostí, to necht' je náš cíl! Tak budeme schopni sloužit Našemu pánovi a plnit jeho rozkazy.“

Ibn Tahir ho poslouchal se žhnoucíma očima. Ano, to bylo to, k čemu nevědomky stále směřoval: přemoci svou slabost, aby mohl sloužit vznešeným cílům. Už se mu vůbec nezdálo hrozné to, co tu před chvílí zažil. S naprostým přesvědčením teď odpověděl na otázku Abdula Malika, zda rozuměl: „Rozuměl, vznešený daji.“

„Vystup ze své řady a zadrž dech!" Ibn Tahir bez zaváhání poslechl. Hleděl před sebe do dálky, jak to předtím viděl u Sulajmána, a zadržel dech. Připadalo mu, že všechno okolo něho i v něm ztichlo. Zrak se mu začal kalit. Cítil, jak se mu napínají žíly, a chtělo se mu nadechnout. Ale ovládl se. V uších mu začalo podivně hučet a v nohách ucítil zvláštní slabost.

Ještě na okamžik se mu vrátilo vědomí a pak už jej přemohly mdloby. Už jen poslední zbytky vědomí jej burcovaly: musím, musím vydržet! Nakonec jej pohltila naprostá tma. Zakymácel se a sesul se k zemi. Zároveň se nadechl.

„Jaké to bylo?" ptal se ho pobaveně Abdul Malik.

Ibn Tahir vstal.

„Dobré, vznešený daji.“

„Z toho hocha ještě něco bude," řekl. Pak se obrátil k Ibn Tahirovi a dodal:

„Tohle je jen úvod do dechových cvičení. Tato zkouška ukáže, nakolik má kdo moc nad svým tělem. Ale skutečná škola teprve začíná. My už jsme trochu pokročili.“

Obeida a Sulajmán se vrátili.

Abdul Malik dal nový rozkaz. Učedníci začali spěšně hrabat na jednom místě v zemi. Vyhrabali jámu, která byla už dříve vyhloubena a pak jen zasypana pískem. Měla tvar čtverce a nebyla příliš

hluboká. Jiní mezitím přinesli z budovy na velké pánvi žhavé uhlíky a vysypali je do prohlubně. Rozfoukali je a Abdul Malik řekl:

„Ovládní těla a síla vůle dosáhnou po vytrvalém cvičení takového stupně, že nepřekonají pouze lidskou slabost, ale i samotnou přírodu a její zákony... Náš nováčku! Otevři oči a snaž se pochopit smysl mých slov!"

Sňal sandály, nadzdvihl plášť, aby mu sahal jen ke kolenům, a v té výšce si jej přepásal. Pak si ještě povytáhl úzké kalhoty, postavil se před prohlubeň s řěřavými uhlíky a strnule hleděl před sebe. „Teď se koncentruje a sbírá vůli," šeptl Ibn Tahirovi jeho sused. Ibn Tahir zatajil dech. Cosi mu říkalo: teď prožíváš velké věci, Tahirův vnuku! Věci, o nichž se lidem tam venku ani nezdá.

Abdul Malik se pohnul. Pomalým, tápavým krokem vstoupil na rozžhavené uhlí, přes které rychle přešel vzpřímený jako jedle. Na opačné straně se zastavil a lehce potřásl hlavou, jako by se probouzel ze sna. Pak se vrátil k učedníkům a s veselou tváří jim ukázal své nohy. Nebylo na nich vidět žádnou stopu po spáleninách.

„Tohle člověk dokáže, jestliže cíleně cvičí svou vůli," řekl.

„Kdo si po mně troufne cvičení zopakovat?" Přihlásil se Sulajmán.

„Stále týž," zahudral nespokojeně Abdul Malik.

„Já bych to tedy zkusil," přihlásil se Jusuf. V jeho hlase zněla lehká váhavost.

„Po žhavém uhlí?" zeptal se Abdul Malik a téměř neznatelně se usmál.

Jusuf se v rozpacích rozhlédl kolem sebe.

„Počkej, až nahřejeme desku," řekl daj smířlivě.

Vtom se přihlásil Džafar, že by to chtěl také zkusit.

„Tak je to správné," pochválil ho Abdul Malik.

„Ale nejdřív nám řekni, nač musíš myslet, abys zkoncentroval svou vůli."

„Alláhu, jež jsi velký a všemohoucí, učiň, ať mě nic nepálí. A nic mě pálit nebude," odvětil Džafar.

„Dobře. Máš tedy dost víry? Pak vydržíš i den dva bez jídla, a to i při sebevětších výkonech. Půst u nás není nic výjimečného. O to se stará Abdul Malik."

„Co máme udělat s oslíkem, na kterém jsi přijel do hradu?" zeptal se Abú Soraka.

„Nechte si ho tady," odvětil Ibn Tahir. „Otec ho nebude potřebovat a tady by mohl být užitečný."

„Dobrá," pravil učitel. "A od nynějška už na domov nemysli.

Přerušil jsi poslední svazek s vnějším světem a tvé myšlenky budou nadále zasvěceny výhradně věcem Alamutu."

Po obědě odešli učedníci do ložnice, aby si chvilku odpočinuli. Natáhli se na lůžka a povídali si. Přestože byl Ibn Tahir řádně unavený, přece jen toužil po vysvětlení řady věcí, které ho znepokojovaly a které ještě nechápal.

„Chtěl bych vědět, jaké jsou vztahy mezi námi a vojáky," zeptal se.

„A také jaký je poměr mezi daji a setníkem Minučehem. Jaké jsou vlastně hodnosti mezi izmaelci na Alamutu?" Jusuf a Džafar mu vysvětlovali:

„U izmaelců má každý věřící své přesně určené místo. Lasikové jsou společenství obyčejných věřících. Nad nimi jsou rafíkové, uvědomělí a bojovní věřící, kteří poučují lasiky o základních pravdách. Tak se můžou poučení lasikové stávat vojáky, zatímco rafíkové se v pevnosti mění na jejich přímé představené, desátníky a poddůstojníky. My, učedníci připravovaní na fedaje, máme své zvláštní místo. Dokud se učíme, podléháme bezprostředně svým velitelům. Až budeme vysvěceni, budeme poslouchat pouze rozkazy nejvyššího velitele nebo jím určeného zástupce. Pak následují dajové, kteří mají na starosti naši výuku a znají vyšší pravdy. Jim rovný je i setník

Minučehar, vojenský velitel. Nad ním jsou velcí dajové. Ti jsou tři. >Daj eldoat< Abú Ali, který nedávno přišel na Alamut ze Sýrie, >Daj eldoat< Buzruk Umid, což znamená Velká naděje, který je velitelem na hradě Rudbar, a >Daj eldoat< Husajn Alkeini, který se ve jménu Našeho pána zmocnil pevnosti Zúr Gumbádán v Chúzistánu. Na samém vrcholu této struktury je hlava všeho izmaelstva, Seiduna, Náš pán, Hasan-e Sabbáh."

